

VAI TRÒ CỦA ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CHÍNH TRỊ TRONG QUẢN LÝ TƯ TƯỞNG Ở CÁC ĐƠN VỊ CƠ SỞ TRONG QUÂN ĐỘI

ĐOÀN THANH THỦY (*)

Tóm tắt: Quản lý tư tưởng là một trong những yếu tố quan trọng, trực tiếp quyết định đến chất lượng công tác tư tưởng ở đơn vị cơ sở và hiệu quả thực hiện chức trách, nhiệm vụ của đội ngũ cán bộ chính trị trong Quân đội. Bài viết tập trung làm rõ yêu cầu và giải pháp phát huy vai trò của đội ngũ cán bộ chính trị trong quản lý tư tưởng của bộ đội ở các đơn vị cơ sở trong Quân đội.

Từ khóa: Đội ngũ cán bộ chính trị; quản lý tư tưởng; Quân đội.

Abstract: Ideological management is one of the important factors that directly determines the quality of ideological work at grassroots units and the effectiveness of the performance of duties and tasks of political cadres in the Army. This article focuses on clarifying the requirements and proposing solutions to promote the role of political officers in managing the ideology of soldiers at grassroots-level units in the army.

Keywords: Political officers; ideological management; army.

Ngày nhận bài: 10/4/2025

Ngày biên tập: 12/6/2025

Ngày duyệt đăng: 18/6/2025

Đội ngũ cán bộ chính trị trong Quân đội nhân dân Việt Nam là chủ thể tiến hành công tác đảng, công tác chính trị trong toàn quân, nhằm xây dựng tổ chức đảng, đơn vị trong sạch, vững mạnh toàn diện, bảo đảm cho Quân đội mang bản chất giai cấp công nhân, tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc và nhân dân, thật sự là lực lượng nòng cốt bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam XHCN. Để hoàn thành nhiệm vụ mà Đảng, Nhà nước, Quân đội và nhân dân tin tưởng giao phó, đòi hỏi mỗi cán bộ chính trị phải có năng lực toàn diện, trong đó năng lực quản lý tư tưởng là một trong những yếu tố quan trọng hàng đầu, giữ vai trò quyết định đối với chất lượng, hiệu quả thực hiện chức trách được giao.

1. Yêu cầu bồi dưỡng năng lực quản lý tư tưởng của đội ngũ cán bộ chính trị ở các đơn vị cơ sở trong Quân đội

Một là, để phát huy vai trò của cán bộ chính trị trong quản lý tư tưởng của bộ đội ở các đơn vị cơ sở có chất lượng, hiệu quả

cao cần có sự lãnh đạo, chỉ đạo sâu sát của cấp ủy, tổ chức đảng các cấp, thông qua nghị quyết của cấp ủy, tổ chức đảng các cấp với những phương hướng, biện pháp lãnh đạo cụ thể, sát thực tiễn đơn vị là cơ sở, căn cứ để cụ thể hóa các quan điểm tư tưởng của Đảng đối với nhiệm vụ cách mạng, Quân đội, nhiệm vụ của đơn vị. Vì vậy, phát huy vai trò của cán bộ chính trị trong quản lý tư tưởng của bộ đội ở các đơn vị cơ sở hiện nay phải trên cơ sở quán triệt cho mọi cán bộ, bộ đội nắm chắc quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật Nhà nước, nhiệm vụ của Quân đội, nhiệm vụ của đơn vị, chức trách, nhiệm vụ của cán bộ, chiến sĩ. Đồng thời phát huy trách nhiệm trong nâng cao ý thức tự giác chấp hành, nêu cao tính phê bình và tự phê bình, đấu tranh chống quan điểm, tư tưởng sai trái, thiếu quyết tâm cố gắng, ngại học, ngại rèn luyện... góp phần nâng cao chất lượng huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu của đơn vị, xây dựng tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh, đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”.

(*) *ThS; Học viện Chính trị*

Phút giải lao của cán bộ, chiến sĩ Trung đoàn 692, Sư đoàn Bộ binh 301 (nguồn ảnh: Quốc phòng Thủ đô).

Hai là, phải bám sát vào đối tượng, nhiệm vụ để xác định mục tiêu, nội dung, biện pháp quản lý tư tưởng cho phù hợp.

Đối tượng quản lý tư tưởng của cán bộ chính trị ở đơn vị cơ sở là bộ đội, rất đa dạng về thành phần xuất thân, lý lịch chính trị, trình độ văn hóa, mối quan hệ xã hội, tuổi đời, tuổi quân. Mỗi đối tượng có đặc điểm, tâm sinh lý, nhận thức khác nhau, trong khi đó quản lý tư tưởng là nội dung khó khăn, phức tạp trong công tác quản lý, nhất là trong điều kiện nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu của đơn vị cơ sở luôn ở cường độ cao. Vì vậy, xác định cụ thể từng đối tượng giúp cho đội ngũ cán bộ chính trị xác định được cách thức, biện pháp tiến hành quản lý, nắm bắt, đánh giá, phân loại, có biện pháp giải quyết các vấn đề nảy sinh về tư tưởng ở đơn vị, bảo đảm cho hoạt động của bộ đội luôn đúng hướng và đúng mục đích; có hướng đề xuất với cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì và cơ quan chính trị các cấp chủ trương, biện pháp quản lý tư tưởng có hiệu quả.

Ba là, việc quản lý tư tưởng của bộ đội ở các đơn vị cơ sở hiện nay phải được tiến hành thường xuyên, gắn với đổi mới, đa dạng nội dung, vận dụng linh hoạt các hình thức, biện pháp quản lý tư tưởng.

Cán bộ chính trị phải bám sát vào nhiệm vụ của đơn vị, thường xuyên cập nhật những thông tin mới, các vấn đề thời sự, vấn đề xã

hội nổi cộm có thể tác động tích cực hoặc tiêu cực đến bộ đội để đưa ra những biện pháp định hướng và quản lý tư tưởng phù hợp. Đẩy mạnh giáo dục chính trị tư tưởng, nâng cao nhận thức, thái độ, quan điểm đúng đắn cho bộ đội trong học tập, rèn luyện theo mục tiêu, yêu cầu nhiệm vụ. Thực hiện tốt chính sách đối với bộ đội, nhất là chính sách hậu phương quân đội, đảm bảo cho bộ đội an tâm công tác, kiên định thực hiện tốt nhiệm vụ, có ý chí phấn đấu vươn lên. Đồng thời, quản lý tư tưởng cũng là cuộc đấu tranh kiên quyết với những cá nhân, tập thể có tư tưởng trung bình chủ nghĩa, lười rèn

luyện, động cơ học tập sa sút làm ảnh hưởng đến kết quả hoàn thành nhiệm vụ của bộ đội và tập thể đơn vị.

Bốn là, kết hợp chặt chẽ với phát huy vai trò của các tổ chức, các lực lượng trong đơn vị cơ sở, cấp trên và gia đình, địa phương.

Trong các tổ chức, các lực lượng ở đơn vị thì cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì giữ vai trò quan trọng và quyết định, bởi đây là hạt nhân lãnh đạo, trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo đội ngũ cán bộ chính trị tiến hành quản lý tư tưởng của bộ đội ở đơn vị cơ sở, đồng thời giải quyết những kiến nghị, khó khăn, vướng mắc trong quản lý tư tưởng của bộ đội. Dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, tổ chức đảng, chỉ huy đơn vị thì các tổ chức, các lực lượng trong đơn vị đều tham gia vào quá trình phát huy vai trò của cán bộ chính trị trong quản lý tư tưởng của bộ đội. Mặt khác, phát huy vai trò của cán bộ chính trị trong quản lý tư tưởng của bộ đội phụ thuộc rất nhiều vào việc phát huy vai trò của gia đình, người thân, bạn bè, địa phương trong phối hợp nắm tình hình, giải quyết các vấn đề tư tưởng nảy sinh; động viên bộ đội thực hiện tốt nhiệm vụ ở đơn vị. Thực hiện yêu cầu trên giúp cho đội ngũ cán bộ chính trị kịp thời trao đổi, bổ sung thông tin cần thiết của bộ đội, không để bị động bất ngờ, tạo điều kiện cho cán bộ, chiến sĩ an tâm tư tưởng học tập.

2. Giải pháp phát huy vai trò của đội ngũ cán bộ chính trị trong quản lý tư tưởng của bộ đội ở các đơn vị cơ sở trong Quân đội

Thứ nhất, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể, lực lượng đối với phát huy vai trò của cán bộ chính trị trong quản lý tư tưởng của bộ đội ở các đơn vị cơ sở trong Quân đội.

Đây là giải pháp cơ bản, quan trọng hàng đầu, có ý nghĩa quyết định trực tiếp đến kết quả phát huy vai trò của cán bộ chính trị trong quản lý tư tưởng của bộ đội ở các đơn vị cơ sở hiện nay, bởi chỉ trên cơ sở nhận thức đúng mới có trách nhiệm và hành động đúng. Nâng cao nhận thức và tạo sự thống nhất về nhận thức, trách nhiệm của các tổ chức, lực lượng đối với phát huy vai trò của cán bộ chính trị trong quản lý tư tưởng của bộ đội ở các đơn vị cơ sở bảo đảm quá trình này trở thành quá trình tự giác, tích cực, chủ động của cấp ủy, tổ chức đảng, các tổ chức, lực lượng và mỗi cán bộ chính trị trong các đơn vị cơ sở.

Cần tập trung nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể, lực lượng về vai trò của cán bộ chính trị trong quản lý bộ đội ở các đơn vị cơ sở; về vai trò, tầm quan trọng của quản lý tư tưởng và sự cần thiết phải phát huy vai trò của cán bộ chính trị trong quản lý tư tưởng của bộ đội ở các đơn vị cơ sở; về những thuận lợi, khó khăn trong việc phát huy vai trò của cán bộ chính trị trong quản lý tư tưởng của bộ đội ở các đơn vị cơ sở; về thực trạng thực hiện vai trò của cán bộ chính trị trong quản lý tư tưởng và một số vấn đề đặt ra đối với phát huy vai trò của cán bộ chính trị trong quản lý bộ đội ở các đơn vị cơ sở.

Thứ hai, tích cực, chủ động bồi dưỡng năng lực, kinh nghiệm quản lý tư tưởng của bộ đội cho đội ngũ cán bộ chính trị ở các đơn vị cơ sở.

Vai trò trong quản lý tư tưởng của bộ đội của cán bộ chính trị trực tiếp quyết định đến chất lượng, hiệu quả công tác tư tưởng ở đơn vị. Năng lực quản lý tư tưởng của bộ đội của cán bộ chính trị bao gồm kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm trong tiến hành nắm bắt, đánh giá, dự báo, định hướng và giải quyết các vấn đề tư tưởng nảy sinh, giữ vững ổn định

tư tưởng của bộ đội và đơn vị. Ngoài ra, năng lực quản lý còn được biểu hiện ở phẩm chất và tổ chức của cán bộ chính trị mà trên cương vị quản lý, chỉ huy đơn vị cần phải có thông qua quá trình phấn đấu rèn luyện, đó chính là khả năng giải quyết vấn đề tư tưởng, khả năng sáng tạo trong giáo dục, quản lý, định hướng tư tưởng, khả năng hoàn thành nhiệm vụ của cán bộ chính trị.

Bồi dưỡng năng lực quản lý tư tưởng của bộ đội biểu hiện ở những nội dung chủ yếu sau: Tập trung bồi dưỡng cho cán bộ chính trị nắm vững những vấn đề có tính quy luật và biểu hiện của tư tưởng, tâm lý, cảm xúc của bộ đội trong những điều kiện, hoàn cảnh thực tiễn và quá trình thực hiện nhiệm vụ cụ thể; cơ chế, điều kiện, khả năng tác động của hoàn cảnh khách quan đến tư tưởng, tâm lý bộ đội trong các mối quan hệ; những đặc trưng cơ bản về tư tưởng, tâm lý con người ở từng lứa tuổi và ở các vùng, miền khác nhau.

Truyền thụ kinh nghiệm quản lý tư tưởng của bộ đội cho cán bộ chính trị bao gồm: kinh nghiệm quản lý, chỉ huy, tổ chức hướng dẫn bộ đội thực hiện các nhiệm vụ; kinh nghiệm trực tiếp tiến hành các hoạt động giáo dục nâng cao nhận thức tư tưởng; nắm bắt, đánh giá, dự báo, định hướng, điều khiển, giải quyết các vấn đề tư tưởng của bộ đội. Từ thực tế quản lý tư tưởng của cán bộ chính trị ở đơn vị, cần quan tâm bồi dưỡng, truyền thụ kinh nghiệm phát hiện và nắm bắt các vấn đề tư tưởng mới nảy sinh trong huấn luyện, thực hiện các nhiệm vụ đột xuất, trong cuộc sống sinh hoạt hàng ngày của bộ đội ở đơn vị; kinh nghiệm giao tiếp, tiếp xúc, quan sát để nắm bắt thực chất tư tưởng của từng cán bộ, chiến sĩ; kinh nghiệm sử dụng tổng hợp các mối quan hệ, đồng viên và phát huy vai trò của các lực lượng trong và ngoài đơn vị để tiến hành quản lý tư tưởng; kinh nghiệm dự báo, đánh giá diễn biến tư tưởng; kinh nghiệm sử dụng tổng hợp các biện pháp để định hướng nhận thức, hành động và cách thức giải quyết các vấn đề tư tưởng; kinh nghiệm về quản lý tư tưởng, nhất là quản lý các mối quan hệ xã hội của quân nhân thuộc quyền thông qua việc truyền thụ kiến thức, kỹ năng sống, theo dõi, kiểm tra, định hướng

và xử lý các trường hợp sử dụng không đúng mục đích, làm lộ, lọt thông tin bí mật quân sự, hoặc tuyên truyền xuyên tạc, trái quy định.

Thứ ba, xây dựng môi trường, tạo điều kiện để đội ngũ cán bộ chính trị khẳng định năng lực trong thực tiễn.

Cần cứ vào yêu cầu, nhiệm vụ, cấp ủy, chỉ huy các cấp cần thực hiện tốt công tác cán bộ, công tác quy hoạch và thực hiện nghiêm lộ trình phát triển cho đội ngũ cán bộ chính trị; sắp xếp, bố trí, sử dụng cán bộ chính trị đúng người, đúng việc để phát huy tài năng, năng lực, sở trường trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ; hun đúc lòng yêu nghề, khát khao cống hiến trong từng cán bộ chính trị. Đồng thời, chống mọi biểu hiện thiên vị, chủ quan trong công tác cán bộ, gây hoài nghi, bất bình, mất niềm tin và về lâu dài gây thui chột những nỗ lực phấn đấu của cán bộ chính trị, làm lệch chuẩn định hướng nghề nghiệp quân sự ở họ, tạo dư luận xấu trong đơn vị. Để tạo cho cán bộ chính trị những điều kiện trải nghiệm bản thân với những cương vị, chức trách mới, cần quan tâm đến công tác luân chuyển cán bộ, đặt họ vào những thử thách mới, nhiệm vụ khó, những tình huống có vấn đề, buộc họ phải tiếp tục nỗ lực học tập, rèn luyện trong thực tiễn. Thường xuyên quan tâm bảo đảm tốt nhất các điều kiện cơ sở vật chất và môi trường làm việc để họ phát huy sở trường, năng lực, đóng góp tài năng. Đồng thời, cần có cơ chế, quy định riêng cho đội ngũ này phù hợp với quy định chung, điều kiện đặc thù của từng đơn vị để khích lệ họ áp dụng tri thức, phát huy sức trẻ, sự năng động, sáng tạo trong thực hiện nhiệm vụ.

Thứ tư, thực hiện tốt chế độ, chính sách đối với đội ngũ cán bộ chính trị, bảo đảm công bằng, công khai, minh bạch, đúng quy định.

Thực tế cho thấy, động lực vật chất, tinh thần là yếu tố quan trọng, có tác động mạnh mẽ tới chất lượng, hiệu quả hoạt động thực tiễn của mỗi người. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy: “Quân đội mạnh là nhờ giáo dục khéo, chính sách đúng và nhờ kỷ luật nghiêm. Vì vậy, kỷ luật phải nghiêm minh”⁽¹⁾. Để đội ngũ cán bộ chính trị yêu nghề, yên tâm công tác, gắn bó với đơn vị, cấp ủy, chỉ huy các

cơ quan, đơn vị cần tập trung thực hiện tốt các chế độ, chính sách của Nhà nước trong Quân đội, bảo đảm tốt đời sống vật chất và tinh thần cho họ, như: chính sách nhà ở; tạo điều kiện tối đa để họ hợp lý hóa gia đình, được đào tạo và đào tạo tại chỗ nhằm nâng cao trình độ, năng lực; chăm lo đảm bảo tốt nhu cầu văn hóa - tinh thần chính đáng; trợ giúp những trường hợp khó khăn trong cuộc sống,... Cơ quan chức năng các cấp cần chủ động rà soát quá trình thực hiện các chính sách này để phát hiện những bất cập, kịp thời điều chỉnh, bổ sung cho phù hợp với thực tiễn.

Phát huy vai trò của cán bộ chính trị trong quản lý tư tưởng của bộ đội ở các đơn vị cơ sở là tổng hợp các cách thức, biện pháp tác động hợp quy luật vào các chủ thể nhằm làm cho những thế mạnh của họ ngày càng được nâng lên, góp phần nâng cao hiệu quả quản lý tư tưởng ở đơn vị nói riêng và công tác tư tưởng nói chung. Trong những năm gần đây, đội ngũ cán bộ chính trị đã nêu cao tinh thần trách nhiệm trong quản lý tư tưởng của bộ đội; hoạt động quản lý tư tưởng ở các đơn vị cơ sở đã đạt được những kết quả tích cực. Vai trò trong quản lý tư tưởng của cán bộ chính trị ngày càng được nâng cao; góp phần nâng cao chất lượng thực hiện nhiệm vụ của các đơn vị cơ sở trong Quân đội./.

Ghi chú:

(1) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 7, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.483.

Tài liệu tham khảo:

1. Trịnh Văn Quyết, *“Tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác tư tưởng trong Quân đội thời kỳ mới”*, Tạp chí Quốc phòng toàn dân điện tử, ngày 09/01/2023.

2. Tổng cục Chính trị, *Quy chế công tác quản lý tư tưởng quân nhân; nắm và định hướng dư luận trong Quân đội nhân dân Việt Nam*, Nxb QĐND, H.2022.

3. Nguyễn Văn Thi, *Đổi mới công tác quản lý tình hình tư tưởng cán bộ cấp phân đội ở các sư đoàn bộ binh trong Quân đội giai đoạn hiện nay*, Luận án tiến sĩ Chính trị học, H.2020.